

GODT STOF

MØNSTERVÆVEDE
HVERGARNS-
STOFFER I
DANSKE
FOLKEDRAGTER

19. JUNI -
30. AUGUST 2015

Forord

I forbindelse med det store folkedanser- og spillemandsstævne, NORDLEK, som afholdes i Viborg fra 13.-19. juli 2015, har vi ønsket at vise vore nordiske venner og alle andre, noget der er helt specielt for danske folkedragter - nemlig de mønstervævede hvergarnsstoffer og deres udvikling gennem stilperioderne fra Rokoko til Nyrokoko.

Samtidig ville vi også gerne fortælle historien om væverne, som har skabt disse smukke stoffer, og om deres baggrund. Viborg Museum danner ramme om udstillingen, og museets folk er gået til opgaven med stor entusiasme for at skabe en unik udstilling, som også vil have interesse for tekstilfolk og andre, der arbejder med godt håndværk.

Der findes et meget stort antal landlige dragtdele i mønstervævet hvergarn bevaret på landets museer og i privat eje, så vi har kun kunnet vise et repræsentativt udsnit.

Der skal lyde en varm tak til alle museer og privatpersoner, som velvilligt har stillet deres ting til rådighed for udstillingen. En særlig stor tak til Viborg Museum, for uden deres medvirken var udstillingen ikke blevet en realitet.

Gitte Nødskov
Stævneudvalget
NORDLEK 2015

Væveteknikker

Drejl

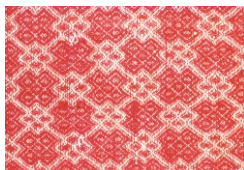
I Jylland finder vi de store drejlsmønstre anvendt til snøreliv, skørter og mandsveste. I resten af landet ser vi drejlsmønstre, som kun består af enkle små tern på to partier med binding i kipper eller atlask.

Gåseøje

Er bygget over en spidskipper og findes over hele landet. Det blev brugt til kvindernes snøreliv, bul, trøje, skørt og kjoler. I mandstøjet finder vi det i veste og trøjer.

Rudret drejl

Kan beskrives som en udvidet gåseøje med helt op til 24 skafter. Disse mønstre har dog ikke noget med drejl at gøre, da figurerne står på spidsen og ikke på fladen som i drejl. Selv om de to vævninger kan have samme skaft Antal, er drejl en mere kompliceret binding og derfor finere.

Rudret drejl findes over hele landet og har samme anvendelse som Gåseøje.

Lærredsvævning med mønsterstriber

Findes over hele landet i et ual af variationer og er anvendt til kvindernes snøreliv, bul, trøje, skørt og kjoler. I mandstøjet finder vi det i veste og trøjer.

Rosenhvergarn

Lærredsvævning med små roser. De sjællandske Rosenhvergarner adskiller sig fra lignende stoffer andres steder i landet, idet roserne har et ganske bestemt udseende. Her kan man også se roserne i kombination med gåseøjemønstre.

Urtepottetøjer

Denne type er karakteristisk for Salling, Thy og på Mors. Der findes Urtepottetøjer spredt over hele landet men ikke i samme mængde og med en helt anden karakter.

Plettøjer

Findes overalt i landet, men er meget karakteristiske for Sjælland, hvor mønstrene er små og tætte.

Hamborghvergarn

Findes kun på Nordfalster

Fantasibindinger

Denne gruppe omfatter de mange mønstervariationer, som ikke hører ind under de før omtalte. De findes over hele landet

Mønstre på Stevns

Stevns står klart alene med sine mønstre, der forekommer ikke lignende andre steder i landet. Der er fantasifulde variationer over geometriske former, hvor der ofte gemmer sig små blomster i mønstrene, som bryder de lige linjer.

Rokoko 1735 – 1770

Rokokomodens opstod i Paris omkring Ludvig XIV's hof i Versailles, og hvad der var mode i Paris, blev også hurtigt højeste mode i Danmark.

Kvinderne var stærkt snørede med liv, der går ned i spids både for og bag, og deres kuppelformede skørter, der havde stor vidde, blev holdt ud af et fiskebensskørt.

Den dybe halsudskæring var enten rund eller firkantet, hvor særkens kniplingskanter tittede frem foroven og forneden på kjolelivets $\frac{3}{4}$ -lange ærmer.

Mændenes kjol var uden krave, enkeltradede med store knaphuller og lange, afstivede skøder. Den havde taskelommer og store opslag på ærmerne.

Herunder bar de en vest med ærmer, som ligeledes var enkeltradede, med lange, afstivede skøder og uden krave. Skjorten havde masser af kniplinger, og man brugte knæbukser, så man kunne se deres silkestrømper og silkesko.

Hatten var lavpuldet og havde bred skygge, som var hæftet op, så hatten blev trekantet.

Hos landalmuen genkendes stiltrækkene, men i mere moderat form. Kvindernes snøreliv og trøjer har rygsøm og lange skøder, og de er ofte afstivet med hvalbarder. Det kuppelformede skørt opnås ved at have adskillige uldne skørter under det yderste. Mændenes brystduge og trøjer er enkeltradede, har lange skøder med taskelommer, og der er ikke nogen krave. Hertil bruges knæbukser med lav talje og korte ben samt uldne knæstrømper. Hatten var lavpuldet og bredskygget, men var ikke altid hæftet op.

Katalog nr. 1:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelig hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Museum Nordsjælland

218/33

Har tilhørt husmand Jens Pejlsen, Kollerup, Lynge sogn, Alsted herred, Sorø amt

Rokoko

Hvergarn i rudret drejl. Trend af blå hør og islæt af rød, entrådet uld.

Katalog nr. 2:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Vendsyssel Historiske Museum

7124

Flade sogn, Horns herred, Hjørring amt

Rokoko

Hvergarn i rudret drejl med sribevirkning. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld i

rød, brunsort, blågrøn, vissengrøn, gullig beige, lys beige, cinnoberrød og blåsort.

Bemærkninger: Skørtet er omsyet og har senere fået en ny overdel af trykt kattun.

Louis XVI 1770 – 1795 / Direktorie 1795 – 1804

Louis XVI-stilen er et blandingsfænomen, hvor to forskellige elementer indgår – dels den døende Rokoko, der er dybt rodfæstet i Frankrig, dels en ny strømning fra England, som repræsenterer den begyndende klassicisme, som videreudvikles i Direktorie- og Empiremoden.

Kvinderne bruger stadig korset for at få en smal talje, men fiskebensskørterne afløses af tournure ("Cul de crin"), og skørtets vidde samles i bag. Kvindetrøjerne ændrede form, idet de lange skøder blev erstattet med et kort, lægget skød.

Besætningen var ofte wienerpibede bånd.

Småmønstrede kattunsstoffer og smalstribede stoffer blev nu højeste mode.

For mændenes vedkommende blev skøderne i vest og kjol kortere og knap så vide, så figuren blev slankere.

Lommeklapper og knaphuller blev mindre. Knæbukserne var meget stramme. I slutningen af perioden dukkede en ny vesteform op, som kaldtes Gilet. Den var lige afskåret forinden, havde ståkrave, revers, stiklommer, ryg af lærred og var normalt dobbeltradede.

I Direktorie-tiden slår nyklassicismens antikke look igennem med forbillede i den sengræske og romerske dragt. Man bruger Chemisekjole, hvor korsettet, fiskebensskørter og hoftepuder er forsvundet, så man fik en slank, søjlelignende silhuet med taljen placeret lige under busten. Kjolerne blev syet i flørelt, hvide bomuldsstoffer, med løbegang til at holde vidden sammen under busten.

Mandsvestene er af typen Gilet og dertil bruges lange, meget kropsnære bukser, kaldet pantalon. Ny mode er den højpuddede hat med smal skygge.

Hos landbefolkningen gik kvindernes snøreliv og trøjer ned i spids foran og bagpå og havde stivere af hvalbarder eller bambus i ryggen og langs snørestykket foran. Der var en meget smal ryg med rygsøm og et kort skød, som ofte er lægget.

Der er dog egnsforskelle, idet moden slog kraftigst igennem vest for Storebælt.

Skørtets vidde blev samlet bagpå og holdt ud ved at bruge mange skørter under, og i Jylland brugte man tilmed hoftepuder, som kunne fylde de rigtige steder.

Mændenes veste og trøjer fik kortere skøder og var som regel dobbeltradede med ståkrave og revers. På Sjælland brugte man fortsat taskelommer, mens stiklommer var almindelige i Jylland. Knæbukserne var stramme og var blevet lidt længere i benene.

Direktorie-moden var for outreret til at sætte sig spor i landbefolkningens klædedragt.

Katalog nr. 3:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Vesthimmerlands Museum Aars

1963/18

Vestby, Haverslev sogn, Aars herred, Aalborg amt. Har tilhørt Peder Søndergaard, som fik den til sit bryllup i slutningen af 1700-årene.

Louis XVI

Hvergarn i drejlsmønster, trend af ubleget hør og islæt af rød, entrådet uld.

Katalog nr. 4:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bemærkninger:

Mandstrøje

Vendsyssel Historiske Museum

5263

Ukendt

Louis XVI

Hvergarn i drejlsmonster med trend af ubleget hør og islæt af mørkegrøn, entrådet uld.

Trøjen har oprindeligt været lang med flasker, men er nu afkortet. Der ses rester af flasker i foret. Hører sammen med brystdug, kat.nr. 13, mus.nr. 5264

Katalog nr. 5:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Aalborg Historiske Museum

13698

Mou sogn, Fleskum herred, Aalborg amt.

Louis XVI

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber i fantasibinding. Trend af ubleget hør, islæt af entrådet, rød uld og pilemønster i ubleget hør.

Katalog nr. 6:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Vendsyssel Historiske Museum

6391

Ukendt

Louis XVI

Hvergarn i rudret drejl. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 7:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Fåborg Kulturhistoriske Museum

43/10

Faaborg, Salling herred, Svendborg amt.

Louis XVI

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber i fantasibinding. Trend af grøn hør og islæt af entrådet uld - mørkegrøn til bunden samt rødt, hvidt og rødt/gult til mønsterstriber.

Katalog nr. 8:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Museum Sydøstdanmark, Køge

270/1965

Sjælland

Louis XVI

Hvergarn i rudret drejl med små blomster. Trend af ubleget hør og islæt af mørkeblå, entrådet uld og bleget hør.

Katalog nr. 9:

Ejer:

Nr. :

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Brystdug

Privat eje, AMJ

50-1993

Nordsjælland

Louis XVI

Rosenhvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld, brun til lærredsbunden og rød til roserne.

Katalog nr. 10:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Brystdug

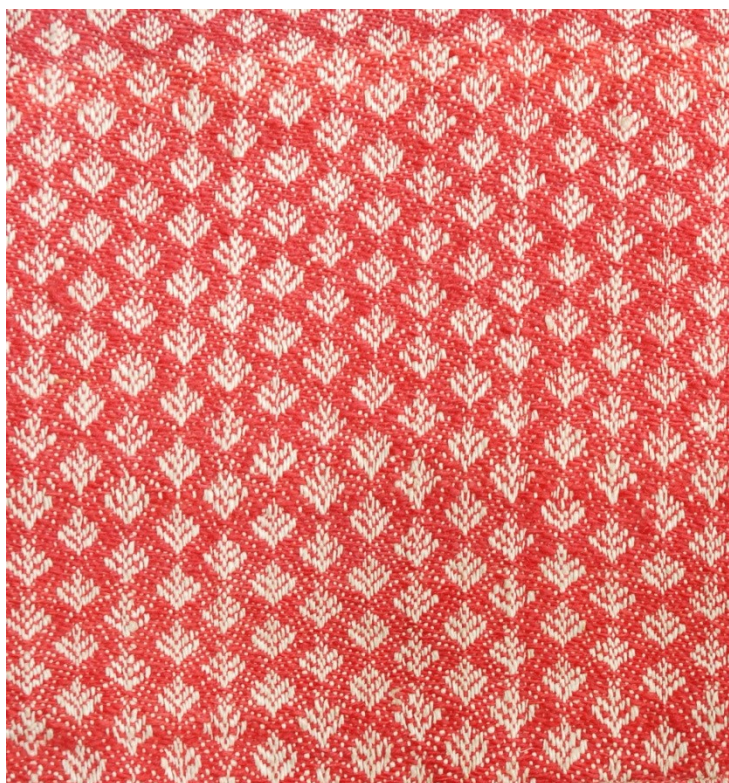
Østfyns Museer, Kerteminde

2568

Ukendt

Louis XVI

Hvergarn i fantasibinding med rød bund og lille fjeragtigt lyst mønster. Trend af ubleget hør og islæt af rød entrådet uld.

Katalog nr. 11:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Brystdug

Aalborg Historiske Museum

13676

Hurup, Als sogn, Hindsted Herred, Aalborg amt

Louis XVI

Hvergarn i rudret drejl med stribevirkning. Trend af ubleget hør og islæt af mørkeblå og rød entrådet uld.

Katalog nr. 12:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Beskrivelse

Brystdug

Aalborg Historiske Museum

424x37

Krogagergård, Løgsted sogn, Slet Herred, Aalborg amt

Louis XVI

Lærredsvævet hvergarn med smalle striber i med snoninger. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld, sortblå til bunden, rosa og lyseblå til mønsterstriber samt ubleget hør.

Katalog nr. 13:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bemærkning:

Brystdug

Vendsyssel Historiske Museum

5264

Ukendt

Louis XVI

Hvergarn i drejlsmønster. Trend af ubleget hør og islæt af sortgrøn, entrådet uld.

Brystdugen er ændret, idet kraven er foldet ned og knapperne flyttet. Der er desuden sat hæfter og maller i forkanten.

Katalog nr. 14:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Brystdug

Horsens Museum

1713

Hostrup, Hornum sogn, Bjerre herred, Skanderborg amt.

Louis XVI

Urtepottetøj. Trenden er af mørkeblå hør, islæt af mørkeblå entrådet uld til bunden, rødt og grønt samt hvid hør til blomstermotiverne.

Katalog nr. 15:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted

Stilperiode

Beskrivelse

Gilet

Thisted Museum

1707

Etterup, Hurup, Thy

Direktorie

Hvergarn i drejlsmonser, trend af ubleget hør og entrådet uld i grøn og rød

Katalog nr. 16:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Beskrivelse

Gilet

Odense Bys Museer

44-1911 F360

Frue Landsogn, Odense herred, Odense amt

Direktorie

Hvergarn i rudret drejl, trend af ubleget hør og islæt af entrådet, blågrøn uld.

Katalog nr. 17:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Gilet

Vendsyssel Historiske Museum

2612

Ukendt

Direktorie

Hvergarn med lærredsvævet bund og pilemønster. Trend af entrådet gulgrøn hør og islæt af entrådet uld, rød til bunden, sortbrun og brungul til pilemønstret.

Katalog nr. 18:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kvindetroje

Vendsyssel Historiske Museum

1747

Tårs, Børglum herred, Hjørring amt.

Louis XVI

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld, grøn uld til bunden og rød samt bleget hør til mønsterstriberne.

18

18

Katalog nr. 19:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Snøreliv

Vendsyssel Historiske Museum

1746

Ukendt:

Louis XVI

Hvergarn i drejlsmonster. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld i rød, blå og grøn.

Katalog nr. 20:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Snøreliv

Museum Lolland-Falster

1921a

Nystedegnen, Sydlolland

Louis XVI

Lærredsvævet hvergarn med striber og små mønsterblokke. Trend af enkelttrådet blå og bleget hør, islæt af entrådet uld, blå til bunden og rød, gul og grøn til mønstret samt bleget hør.

Katalog nr. 21:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Snøreliv

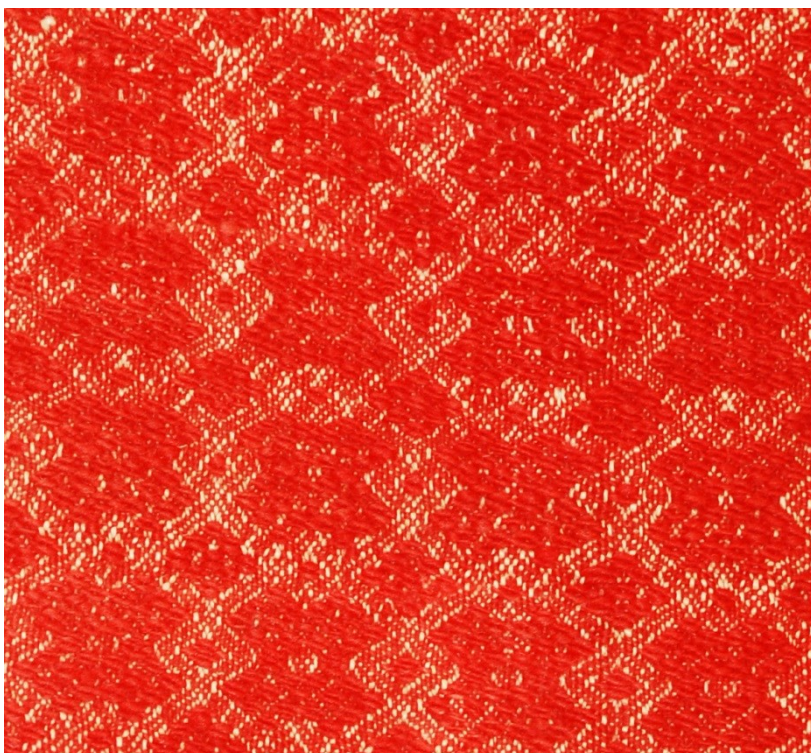
Odense Bys Museer

1006-1963

Odense herred, Odense amt

Louis XVI

Hvergarn i rudret drejl. Trend af ubleget hør og entrådet, rød uld.

Katalog nr. 22:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Snøreliv

Odense Bys Museer

305/1941

Svindinge sogn, Gudme herred, Svendborg amt

Louis XVI

Hvergarn med lille fjermønster. Trend af ubleget og bleget hør, islæt af entrådet rød uld.

Katalog nr. 23:

Ejer:

Mus.nr.:

Hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Snøreliv

Tåsinge Museum og Tåsinge Skipperhjem

7653

Tåsinge, Sunds herred, Svendborg amt

Louis XVI

Urtepottetøj, trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld, rød til bund og gulgrøn og lyseblå til "urtepotterne" samt bleget hør.

Katalog nr. 24:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Museum Sydøstdanmark, Køge

729-1965

Ukendt

Louis XVI

Hvergarn i rudret drejl. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, mørkegrøn uld.

Katalog nr. 25:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Trøje og skørt

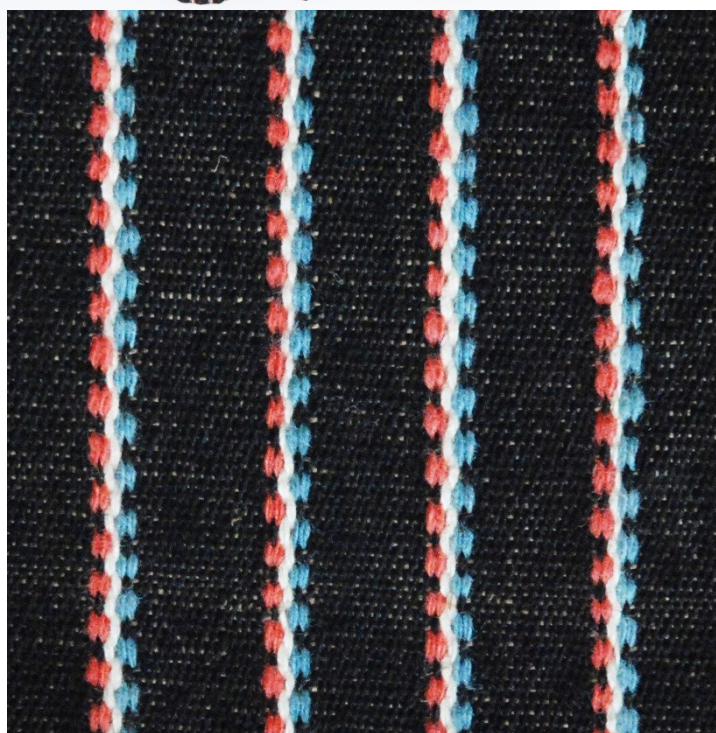
Svendborg Museum

613

Egense sogn, Sunds herred, Svendborg amt

Louis XVI

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld. I trøjen er det mørkeblå til bund og gulgrøn, rød og råhvid til mønsterstriber. I Skørtet er bundfarven sort, og mønsterstriberne er dels som på trøjen, dels et stykke, hvor den gulgrønne er skiftet ud med en gråblå.

Katalog nr. 26:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Museum Sønderjylland, Aabenraa

1371

Felsted ved Aabenraa

Louis XVI

Hvergarn i rudret
drejl. Trend af
halvbleget hør og
islæt af entrådet, rød
uld.

Empire 1804 – 1820

I 1804 blev Napoleon kronet til kejser i Frankrig, og det nye hof satte sit præg på moden. Hvor vidden i Direktorie-tiden havde været ligeligt fordelt hele vejen rundt i chemisekjolen, blev den nu glat foran og med vidden samlet midt bag. Det var derfor nødvendigt med en overskæring i taljen, som var lige under bysten. Ærmerne kunne være korte pufærmer eller lange med lidt vidde i kuplen og snævre forneden. Ærmegabene var store. I den sidste del af perioden, blev pynten anbragt i vandrette linjer og tilnærmede sig dermed den kommende mode.

Mandsdragten var kendetegnet ved lange bukser og en meget kort vest, lige afskåret forneden, ryg af lærred, store ærmegab, stiklommer og en ekstremt høj krave. Mandskjolen havde vigende forkanter, og der brugtes høj hat med smal skygge.

I landbefolkningens kvindedragt kunne man også se den høje talje og slanke linje, og hos mændene de lange bukser, høj hat og meget kort vest med høj krave. Det var som altid de unge, der først var med på den nye mode, mens den ældre aldersgruppe holdt fast i den ældre mode. Der er også egnsforskelle, idet man øst for Storebælt langt op i tiden holdt fast i Rokokoens taskelommer til korte empireveste og -trøjer, mens man i den øvrige del af landet havde stiklommer. Denne stilblanding gør det ofte vanskeligt at tidsbestemme landbefolkningens tøj. Desuden gik tøj i arv og blev omsyet indtil flere gange.

Katalog nr. 27:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Mandstrøje

Landsforeningen Danske Folkedansere

051X003

Bjæverskov mellem Ringsted og Køge

Stilperiode: Empire

Stof: Hvergarn i gåseøj. Trend af mørkeblå, entrådet hør og islæt af grøn, entrådet uld.

Katalog nr. 28:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Privat eje, KBH

u.nr.

Ukendt

Empire

Hvergarn i gåseøje. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 29:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

Privat eje, KBH

u.nr.

Køge-egnen

Empire

Hvergarn i rudret drejl med striber og roser. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – lys grøn til bundmønster, rød til striber og rød/gul til roser.

Katalog nr. 30:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

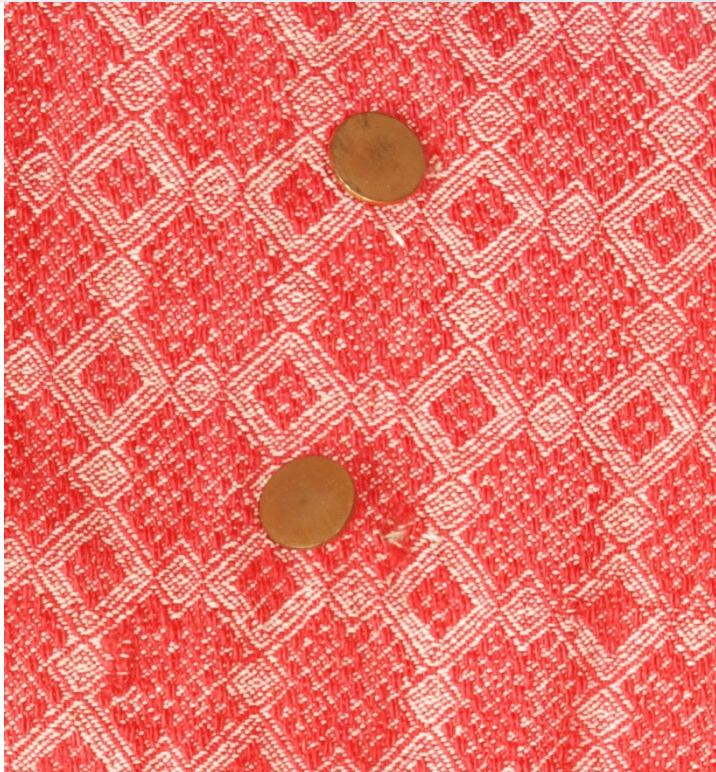
Svendborg Museum

9654

Hesselager Mark, Gudme herred, Svendborg amt

Empire

Hvergarn i rudret drejl. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 31:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Roskilde Museum

107/1946

Kamstrup syd for Roskilde

Empire

Fantasibinding, en kombination af drejl og Rosenhvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – blårød og rød med gul plet i roserne.

Katalog nr. 32:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Vendsyssel Historiske Museum

8318

Øxenhede nord for Sæby

Empire

Lærredsvævet hvergarn med striber i pilemønster. Trend af ubleget hør, islæt af entrådet uld – rød til bunden og sortblå, lys grøn og ufarvet til mønsterstriberne.

Katalog nr. 33:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Vest

Landsforeningen Danske Folkedansere

012X001

Køge-egnen

Stilperiode: Empire

Stof: Hvergarn i Gåseøje med
stribevirkning. Trend af ubleget hør og islæt af rød
entrådet uld samt gylden til striber.

Katalog nr. 34:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Privat eje, KBH

u.nr.

Spanager, Skovbo, Sjælland

Empire

Hvergarn i Gåseøje med stribevirkning. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld - rød til bunden og grøn og råhvid til striberne.

34

Katalog nr. 35:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

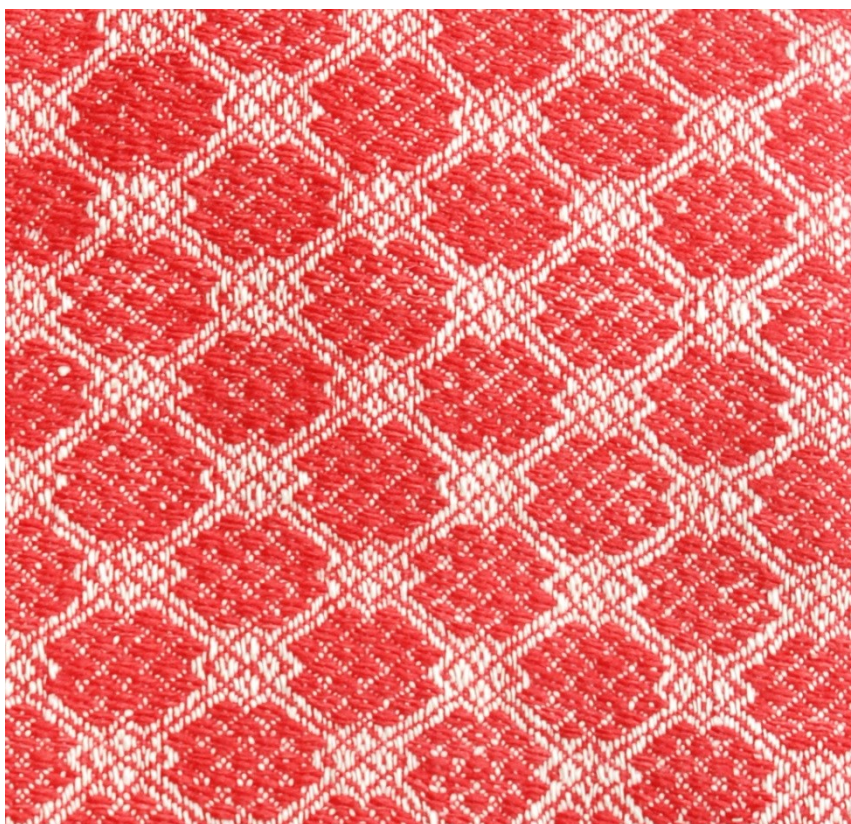
Nordfyns Museum, Bogense

A4283

Ukendt

Empire

Hvergarn i rudret drejl. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 36:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Museum Sydøstdanmark, Næstved

1071 b

Hæggerup, Tybjerg sogn, Næstved kommune

Empire

Ternet hvergarn med "pletter". Trenden er af ubleget hør og rød uld og islæt af entrådet uld
- brun til bunden og rød til mønster.

Katalog nr. 37:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Museum Sydøstdanmark, Næstved

1074

Tybjerg sogn, Næstved kommune

Empire

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld - mørkebrun til bunden, rød og olivengrøn (falmet til gullig) til mønsterstriber.

Katalog nr. 38:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Snøreliv

Aalborg Historiske Museum

8040

Aabybro, Aaby sogn, Kjær herred, Aalborg amt

Empire

Lærredsvævet hvergarn med striber i pilemønster. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld, grøn til bunden og sort, rød og råhvid til striberne.

Katalog nr. 39:

Ejer:

Mus.nr.

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bemærkning:

Snøreliv

Museum Lolland-Falster

T5572/1962

Nordfalster

Empire

Hamborghvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – sort til bunden og rød, grøn, bordeaux, blå og hvid til mønsterstriberne.

Det øverste stykke af ryggen og skulderstropperne, der har været dækket af et tørklæde, er af et andet mønster i Hamborghvergarn.

Katalog nr. 40:

Ejer:

Nr.

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

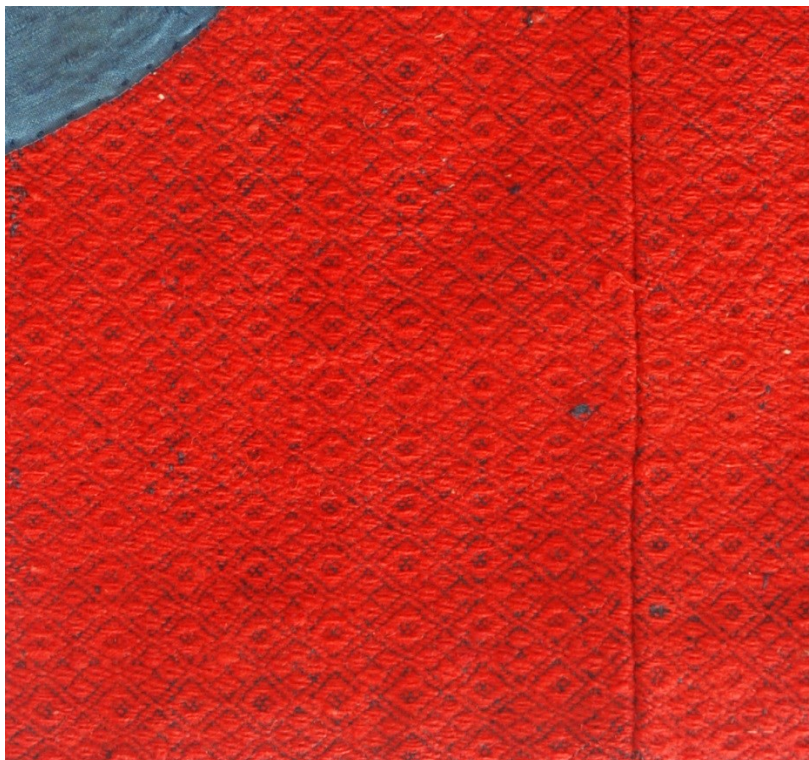
Landsforeningen Danske Folkedansere

001X001

Nordsjælland

Empire

Hvergarn i gåseøje. Trend af blå hør og islæt af rød, entrådet uld.

Katalog nr. 41:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

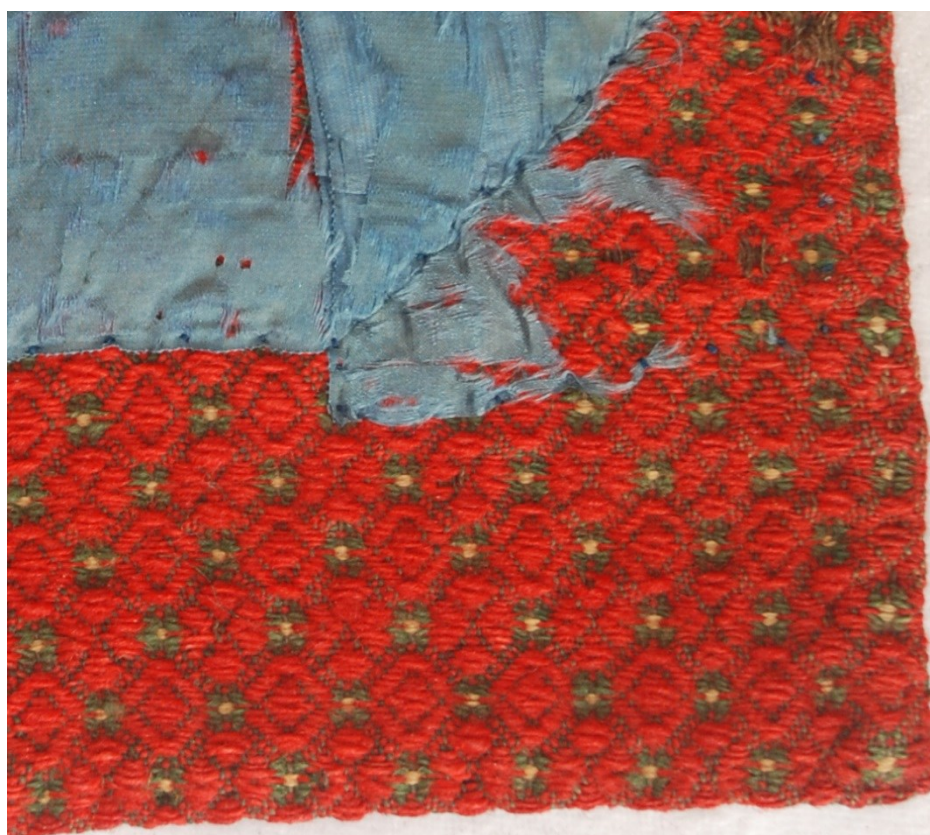
Landsforeningen Danske Folkedansere

001X003

Nordsjælland

Empire

Hvergarn i gåseøje med ”pletter”. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – rød til bund og grøn/lys gul til pletter.

Katalog nr. 42:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Privat eje, AMJ

3-1990

Nordsjælland

Empire

Hvergarn af Plettøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – rød til bunden og råhvid/grøn og gylden/grøn til pletmønstret.

Katalog nr. 43:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Museum Sydøstdanmark, Køge

T 322

Østsjælland

Empire

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber i blok- og pilemønster. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – mørkegrøn til bunden og rødt til mønsterstriberne.

Katalog nr. 44:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Odense Bys Museer

347/1956

Ukendt

Empire

Hvergarn i fantasibinding. Trend af halvbleget hør og islæt af rød uld med mønster i halvbleget hør.

Katalog nr. 45:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Museum Nordsjælland

647/23

Giver: gårdejer Erland Larsen, Tåstrupgård, Meløse, Hillerød kommune i 1923

Empire

Hvergarn af Urtepottetøj. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – rød til bunden og mørkebrun/råhvid til mønstret.

Katalog nr. 46:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Vendsyssels Historiske Museum

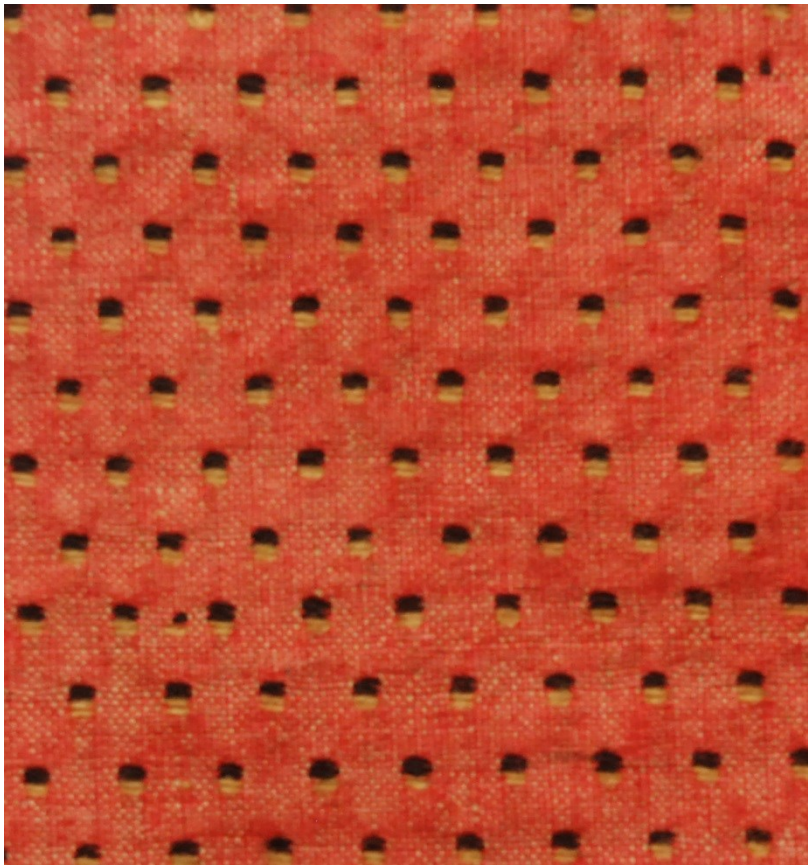
2668

Uggerby, Mygdal nord for Hjørring

Empire

Hvergarn af plettøj. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – rød til bunden og sort/gylden til pletterne.

Biedermeyer – 1820 – 35

I Biedermeyer-tiden kom taljen på plads igen, korsettet blev genindført og de fodfri skørter fik vidde, der blev fordelt hele vejen rundt og holdt ud af stivede underskørter. De store skinkeærmer er medvirkende til at skabe den ”timeglasfacon”, som er kendetegnende for perioden. Mandsdragten følger med, idet vesten bliver længere og får sjalskrave. Bukserne er lange med en rem ned under foden. Mandsfrakken var overskåret i taljen og havde rundskåret skød.

Hos landbefolkningen kom taljen også ned på sin rette plads for både kvinder og mænds vedkommende. Kvindelivet havde hel ryg med buede sømme og skinkeærmer. Skørterne er rynkede med stor vidde og holdes ud af uldne skørter.

Kendetegnende for perioden er også de mange rouleauer, som blev syet ind i sømmene.

Mandsvesten gik ned i en let bue foran, var som oftest enkeltradede og lange bukser var nu almindelige. Mandstrøjer og frakker har rynkede ærmekupler, som dog ikke er så store som i kvindetøj. Veste med sjalskrave brugte man tilsyneladende ikke på landet.

Katalog nr. 47:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Mandstrøje

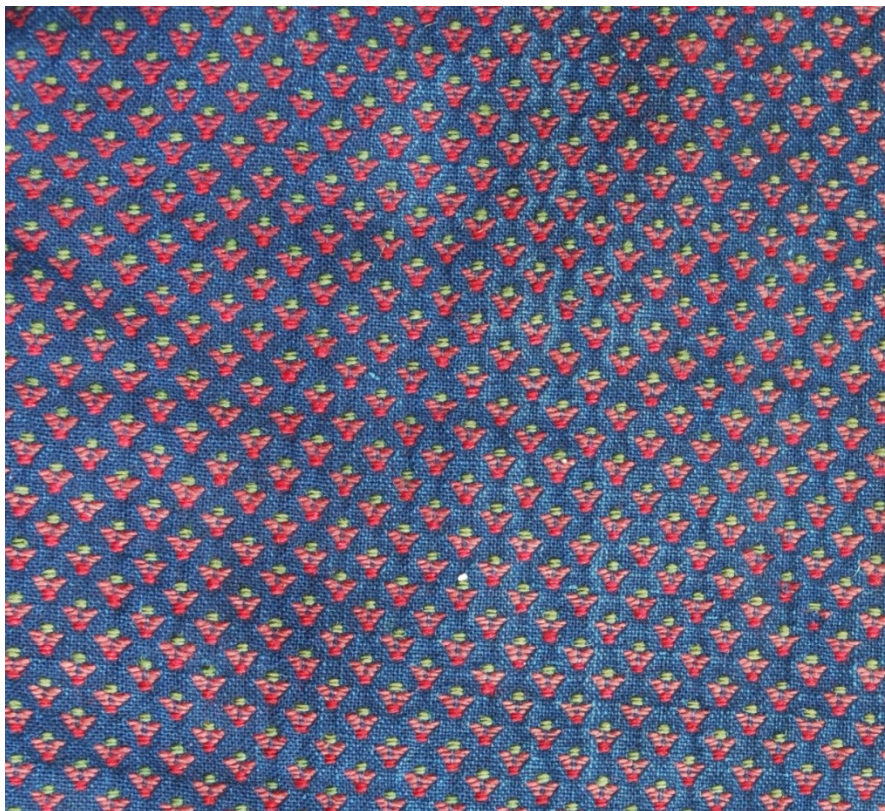
Privat eje, KBH

Uden nr.

Skovbo, Sjælland

Biedermeyer

Hvergarn i Plettøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden og rød, lys brun og lys grøn til mønsterpletterne.

Katalog nr. 48:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Aalborg Historiske Museum

430

Veddum, Skelund sogn, Hindsted herred, Aalborg amt

Biedermeyer

Hvergarn i rudret drejl. Trend af halvbleget hør og islæt af rød, entrådet uld.

Katalog nr. 49:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Aalborg Historiske Museum

5440

Hals sogn, Kjær herred, Aalborg amt

Biedermeyer

Hvergarn i fantasibinding, som er en efterligning af Svandown vestestof. Trend af halvbleget hør og islæt halvbleget hør i lærredsbunden og entrådet uld i farverne rød, sort, gul og rødbrun til striberne. De små mønstre i lærredsbunden er af entrådet uld i lys grøn og brun.

Katalog nr. 50:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Muserum, Skive

2301

Lem, Salling, Viborg amt.

Biedermeyer

Hvergarn i Urtepottetøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden, rød og lys grøn til mønstret samt bleget hør.

Katalog nr. 51: Vest

Ejer:	Sæby Museum
Mus.nr.:	928
Oprindelige hjemsted:	Øst-Himmerland, Aalborg amt
Stilperiode:	Biedermeyer
Stof:	Lærredsvævet hvergarn med stregtern i mønster. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – rød til bunden og sort/vissengrøn til mønstret.

Katalog nr. 52:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

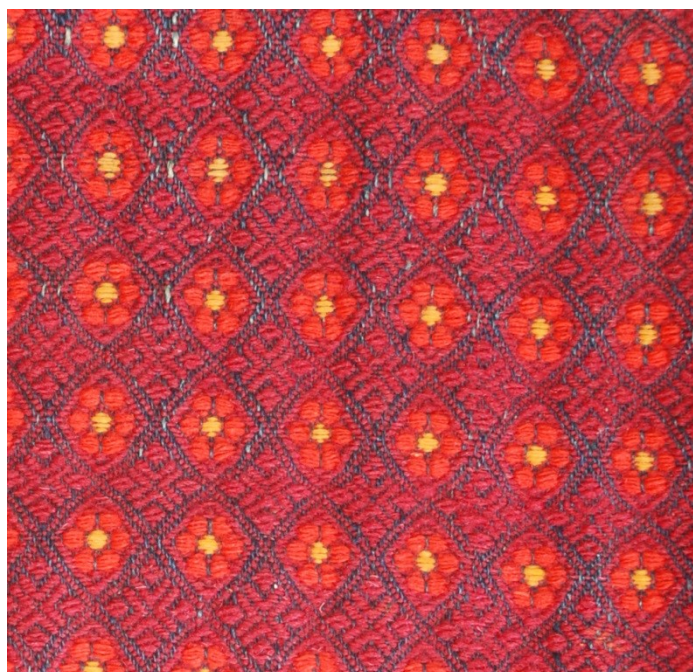
Museum Sydøstdanmark, Køge

T 262

Ukendt (Østsjælland)

Biedermeyer

Hvergarn i rudret drejl med roser. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld i farverne rød, blårød og gul.

Katalog nr. 53:

Ejer:
Mus.nr.:
Oprindelige hjemsted:
Stilperiode:
Stof:

Vest

Museum Sydøstdanmark, Næstved
2802

Lille Næstved
Biedermeyer

Hvergarn af rudret drejl. Trend af halvbleget hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 54:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Landsforeningen Danske Folkedansere

Uden nr.

Sjælland

Biedermeyer

Hvergarn af Plettøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden og rød/råhvid til mønsterpletter.

Katalog nr. 55:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kvindetroje (bul med ærmer)

Køge Folkedansere

Uden nr.

Hedebo-egnen

Biedermeyer

Rosenhvergarn. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden og klar blå og råhvid til roserne.

Katalog nr. 56:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Kalundborg Museum

4878

Røsnæs, Nordvest-Sjælland

Biedermeyer

Hvergarn i Plettøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden, rød/blå og grøn/orange til mønsterpletterne.

Katalog nr. 57:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Landsforeningen Danske Folkedansere

031X006

Røsnæs, Nordvest-Sjælland

Biedermeyer

Hvergarn i Plettøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden, rød og grøn til mønsterpletter.

Katalog nr. 58:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindeligt hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Odense Bys Museer

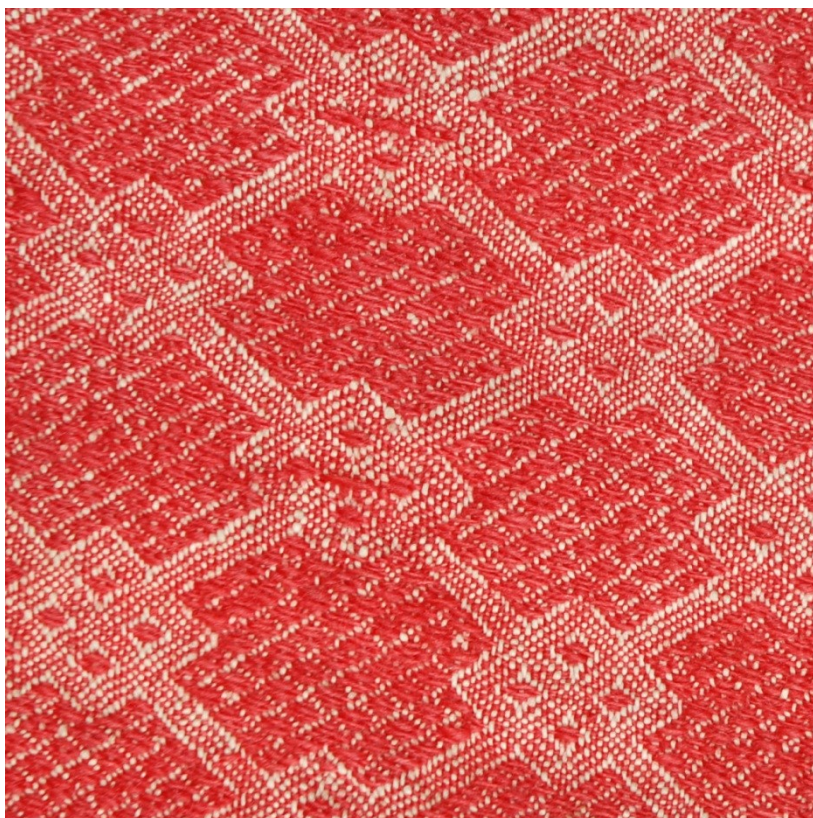
48/1911

Frue Landsogn, Odense herred, Odense amt

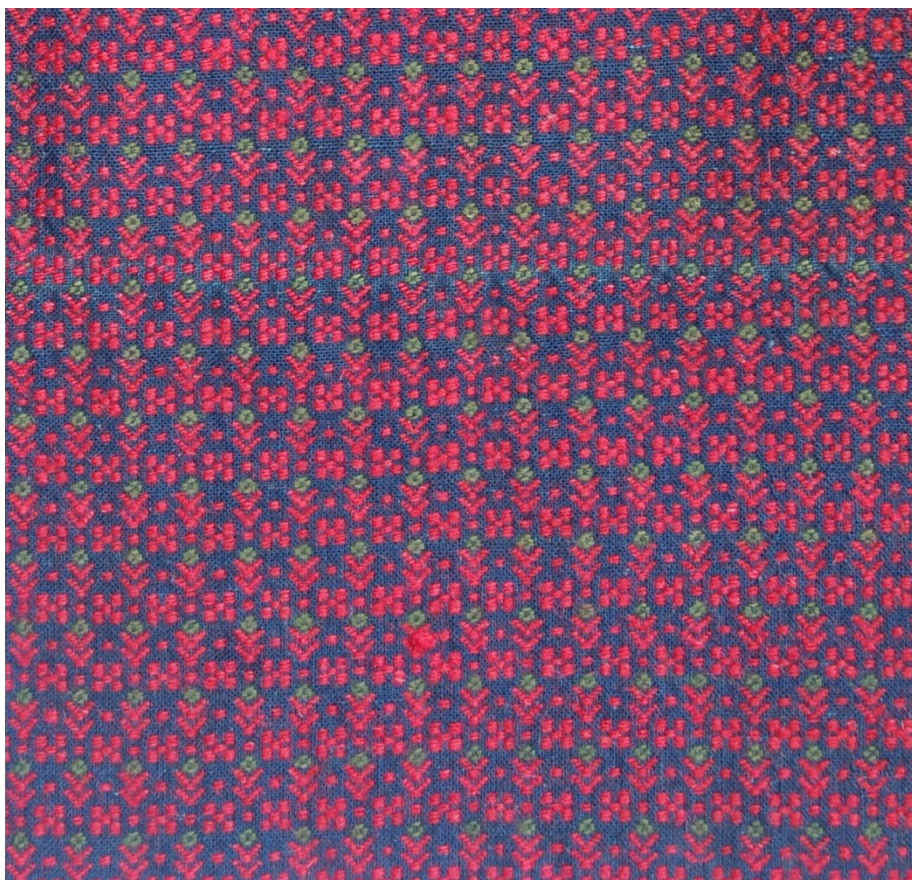
Biedermeyer

Hvergarn i rudret drejl. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, rød ud.

Katalog nr. 58

Katalog 59

Katalog nr. 59:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Privat eje, AMJ

46-1993

Nordsjælland

Biedermeyer

Hvergarn af Plettøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå i bunden og blårød/grøn til mønsterpletter.

Katalog nr. 60:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Privat eje, AMJ

47-1993

Nordsjælland

Biedermeyer

Rosenhvergarn. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – blårød til bunden og blå/klar rød til roserne.

Katalog nr. 61:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Museum Sønderjylland, Aabenraa

NIB 1372

Felsted ved Aabenraa

Biedermeyer

Hvergarn i fantasibinding. Trend af halvbleget hør og islæt af rød, entrådet uld.

Katalog nr. 62:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Aalborg Historiske Museum

7768

Ukendt

Biedermeyer

Lærredsvævet hvergarn med rosenlignende blomster. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – rød til bunden og violetbrun/lys gul til blomsterne.

Katalog nr. 63:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Landsforeningen Danske Folkedansere

025X006

Hedebo-egnen, Sjælland

Biedermeyer

Hvergarn i gåseøje. Trend af blå hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 64:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Skørt

Roskilde Museum

1930/231

Har tilhørt Gunhild Helen Lausdatter, født 1819, Værebros Mølle, Jyllinge sogn, Sømme

herred, Roskilde amt. Kjolen blev brugt til konfirmation i 1834.

Stilperiode: Biedermeier

Stof: Hvergarn i

Urtepottetøj. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – grøn til bunden og rød til mønstret.

Bemærkning: Skørtet er syet til en trøje af halvsilke (Poplin).

Katalog nr. 65:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Forklæde

Landsforeningen Danske Folkedansere

028X009

Gammelby, Karise, Stevns

Biedermeyer

Hvergarn i fantasmønster med blokke og gåseøjemønster. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld i blå og rød.

Bemærkning: Vævet af Mette Olsdatter.

Katalog nr. 66:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Forklæde

Privat eje, AMJ

126-2003

Nordsjælland

Biedermeyer

Stof:

Hvergarn i gåseøje med tern. Trend af blå og gylden hør og
islæt af entrådet uld i mørkeblå, rød og gylden.

Katalog nr. 67:Forklæde

Ejer: Privat eje, AMJ

Nr.: 48-1993

Oprindelige hjemsted: Nordsjælland

Stilperiode: Biedermeyer

Stof: Hvergarn i drejl med stregtern. Trend af blå og gylden hør. Islæt af entrådet uld i mørkeblå, rød og gulgrøn.

Katalog nr. 68: Forklæde

Ejer: Privat eje, AMJ

Nr.: 267-2008

Oprindelige hjemsted: Nordsjælland

Stilperiode: Biedermeyer

Stof: Hvergarn af drejl. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld i blå, rød og gulgrøn.

Katalog nr. 69: Forklæde

Ejer: Museum Sydøstdanmark, Køge

Mus.nr.: 77-1954

Oprindelige hjemsted: Ukendt

Stilperiode: Biedermeyer

Stof: Hvergarn i fantasimønster med blokke og roser. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld i rød, blå og råhvid.

Katalog nr. 70:

Ejer:

Mus.nr.:

Forklæde

Museum Sydøstdanmark, Køge

483/1965

Oprindelige hjemsted: Ukendt

Stilperiode: Biedermeyer

Stof: Hvergarn i fantasmønster. Trend af blå hør og
islæt i entrådet uld i farverne mørkeblå, blårød og lys violet.

Katalog nr. 71:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Østsjællands Museer, Stevns

2986

Stevns

Nyrokoko

Hvergarn i fantasibinding med blokke og roser. Trend af blå hør og islæt af blå hør til bunden og rød, entrådet uld i 2 nuancer til mønstret.

Katalog nr. 72:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Østsjællands Museer, Stevns

2005

Stevns

Biedermeyer

Hvergarn i fantasibinding. Trend af halvbleget og mørkeblå hør og islæt af entrådet uld i mørkeblå og rød.

Katalog nr. 73:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Museum Sydøstdanmark, Næstved

2800

Nielstrup Mark, Ulse sogn, Fakse herred, Præstø amt.

Biedermeyer

Rosenhvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – mørkebrun til bunden og grøn til roserne.

Nyrokoko: 1835 – 70

Som navnet antyder, genser vi en del af Rokokoens stiltræk i denne periode, men nye stoftyper og besætninger giver alligevel dragterne et andet præg. De vide skørter blev båret ud af en krinoline, og de skulle igen være så lange, at fødderne skjultes. Kjolelivet spidsede ned midt for, hvilket blev understreget ved hjælp af læg eller besætning. Skørtet havde vandrette linjer – enten i form af læg, flæser eller besætninger.

Mandvesten gik ned i spids foran (en eller to spidser), er dobbeltradede og med knapperne anbragt i V-form. Enkeltradede veste med sjalskrave brugtes stadig, og bukserne var lange.

Landbefolkningens tøj ligner efterhånden mere og mere bymoden. Det er dog stadig sådan, at kvinderne på landet brugte uldne underskørter i stedet for krinoline, og der var forskel i de materialer, der brugtes til tøjet. Veste med sjalskrave finder vi ikke, men ellers er de øvrige stiltræk genkendelige i mandsdragten.

Katalog nr. 74:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Vest

Muserum, Skive

1838

Jebjerg, Salling, Viborg amt.

Stilperiode: Nyrokoko

Stof: Lærredsvævet hvergarn med små fiskelignende figurer. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden og rød til mønstret.

Katalog nr. 75:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Textil Forum, Herning

988-10

Vestjylland

Nyrokoko

Hvergarn i gåseøje. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet, rød uld.

Katalog nr. 76:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode.:

Vest

Museum Lolland-Falster

T2118/1926

Brugt af A. Hemmingsen, Rodesminde, Åstrup sogn, Nordfalster

Nyrokoko

Stof: Hamborghvergarn. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld – sortblå til bunden og grøn, bordeaux, mørkeblå, klar blå og rødorange til mønsterstriberne.

Katalog nr. 77:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Landsforeningen Danske Folkedansere

014X002

Sjælland

Nyrokoko

Rosenhvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – rød til bunden og råhvid/blå til roserne.

Katalog nr. 78:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof

Vest

Sorø Museum

579

Ukendt

Nyrokoko

Hvergarn i rudret drejl med sribevirkning. Trend af halvbleget hør og islæt af entrådet, rød og mørkeblå uld .

Katalog nr. 79:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Museum Sydøstdanmark, Køge

721-1965

Ukendt

Nyrokoko

Hvergarn i fantasibinding med firkantede blokke og roser. Trend af blå hør og islæt af entrådet blå og grøn uld.

Katalog nr. 80:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Museum Sydøstdanmark, Køge

979x1

Ukendt

Nyrokoko

Hvergarn i rudret drejl med roser. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld i blå-rød, rød og gul.

Katalog nr. 81:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Vest

Ringe Museum

1963

Ukendt

Nyrokoko

Hvergarn med stregtern og små blomster. Trend af ubleget og grøn hør og islæt af entrådet uld - mørkebrun til bunden, grøn til stregtern og rød til mønster.

Katalog nr. 82:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kvindetroje

Muserum, Skive

1802

Skive

Nyrokoko

Urtepottetøj. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld – sortblå til bunden og blårød og klar rød samt bleget hør til urtepotterne.

Katalog nr. 83:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kvindetroje

Muserum, Skive

2108

Selde, Roslev sogn, Harre herred, Viborg amt.

Nyrokoko

Urtepottetøj. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld, sortblå til bunden og rød samt bleget hør til urtepotterne.

Katalog nr. 84:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Museum Lolland-Falster

FMN T0858/1914

Nordfalster

Nyrokoko

Hamborghvergarn. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld - sort til bunden og grøn, bordeaux, blå og lys lilla til mønsterstriber.

Katalog nr. 85:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bul

Landsforeningen Danske Folkedansere

050X008

Nordfalster

Nyrokoko

Hamborghvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – blåsort til bund og rødviolet, blå og grøn til mønsterstriberne.

Katalog nr. 86:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Bemærkning:

Skørt

Landsforeningen Danske Folkedansere

050X001

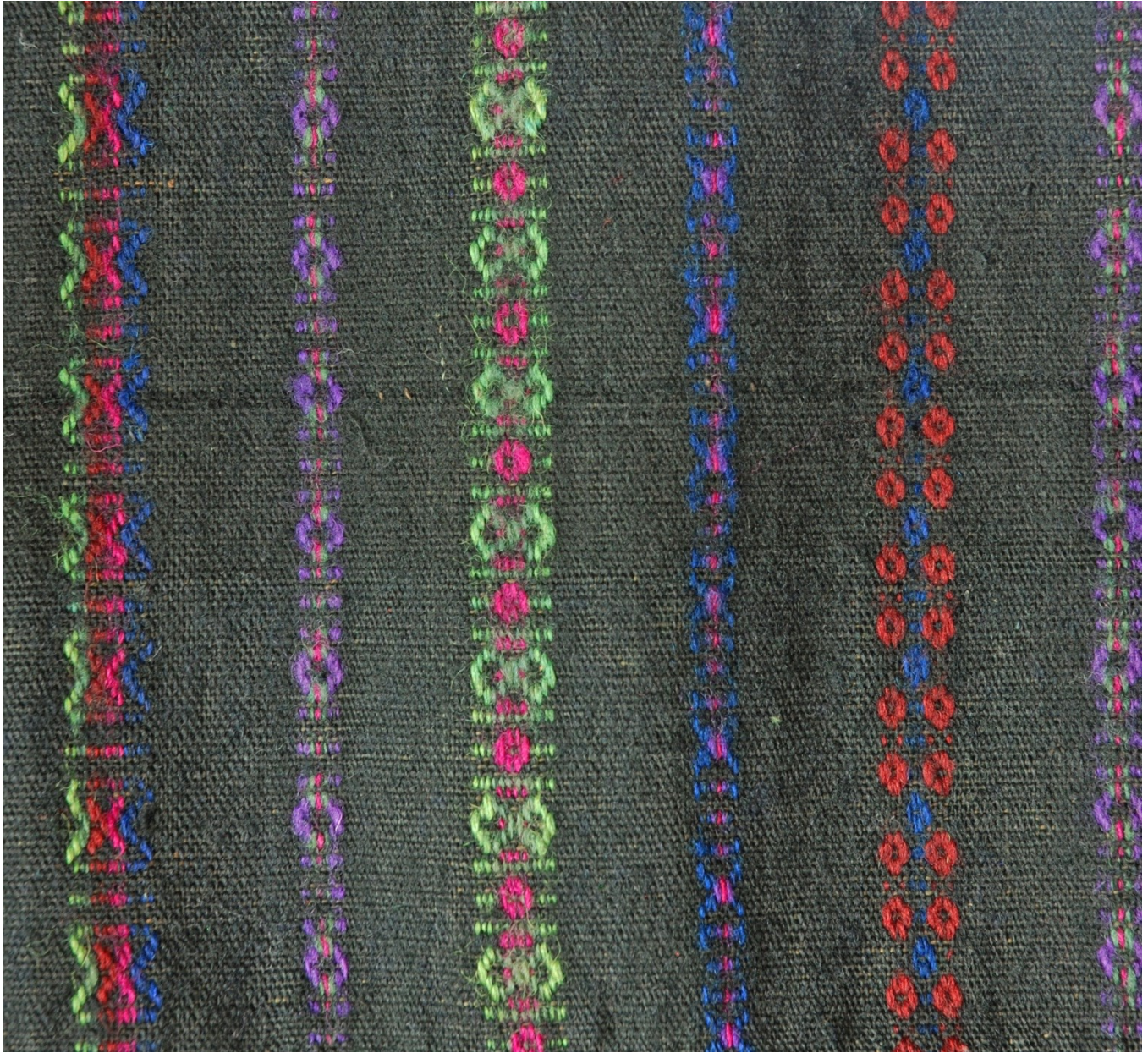
Nordfalster

Nyrokoko

Hamborghvergarn. Trend af blåsort hør og islæt af entrådet uld – sort til bunden og grøn, rødbrun, rødviolet og blå til mønsterstriberne.

Katalog nr. 85 og 86 har haft samme ejer.

Katalog nr. 87:

Ejer:

Nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Privat eje, KBH

Uden nr.

Nordfalster

Nyrokoko

Hamborghvergarn. Trend af blå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden og lys grøn, lilla, brun og rødlig til mønsterstriberne

Katalog nr. 88:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Skørt

Muserum, Skive

3373b

Lihme, Salling, Viborg amt

Nyrokoko

Urtepottetøj: Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld – mørkeblå til bunden og rød samt bleget hør til urtepotterne.

Katalog nr.89:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Forklæde

Museum Lolland-Falster

T287/1913

Radbjerg, Falster

Nyrokoko

Stof: Hamborghvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld – sort til bunden og beige, grågrøn, rød, gylden og blå til mønsterstriberne.

Katalog nr.90:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Forklæde

Museum Lolland-Falster

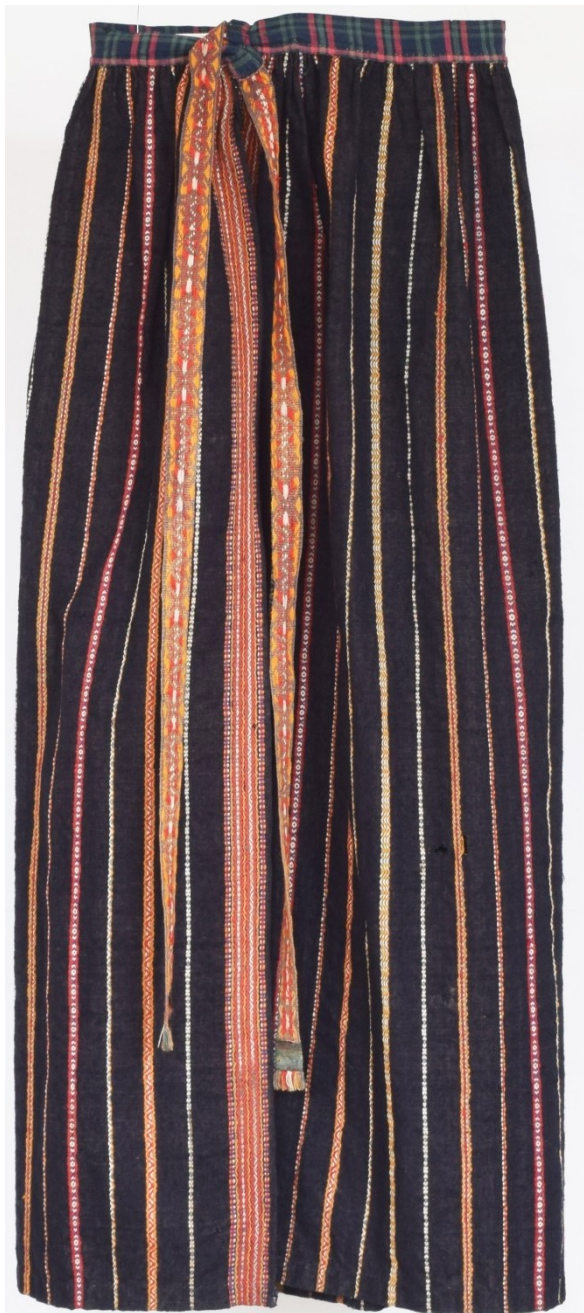
MLF 0275x016

Væggerløse, Falster

Nyrokoko

Hamborghvergarn. Trend af ubleget hør og islæt af entrådet uld - sort til bunden og rød, beige, gylden og olivengrøn til mønsterstriber.

Bemærkning: Der er vævede forklædebånd med samme mønstertype.

Katalog nr. 91:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Muserum, Skive

2729

Ukendt

Nyrokoko

Urtepotteøj. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld, mørkeblå til bunden, blårød og rød samt bleget hør til urtepotterne.

Katalog nr. 92:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Aalborg Historiske Museum

8354

Langtved, Hellum, Dronninglund, Aalborg amt

Nyrokoko

Lærredsvævet hvergarn med mønsterstriber. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld i mørkeblå og bordeaux uld til striberne og lyseblå og lyslilla hør til mønstret.

Katalog nr. 93:

Ejer:

Mus.nr.:

Oprindelige hjemsted:

Stilperiode:

Stof:

Kjole

Østsjællands Museer, Stevns

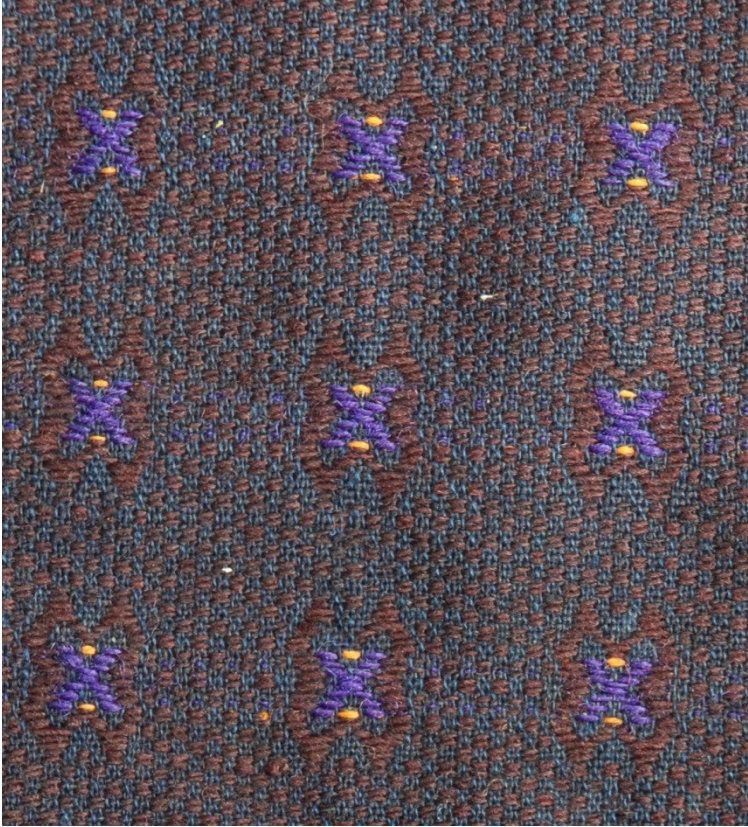
2770

Holtug, Stevns

Nyrokoko

Fantasibinding. Trend af mørkeblå hør og islæt af entrådet uld - mørkebrun og mørkeblå til bunden samt lilla og gyldent til mønstret.

Ordforklaring:

Hvergarn

Betegnelsen hvergarn er en fordanskning af det tyske Werkgarn (Werk=blår). Det bestod helt op til midten af 1800-tallet af en trend af hør og islæt af entrådet uld. Efter den tid blev hørren ofte erstattet med bomuld, da spindemaskinerne nu var blevet så gode, at der kunne spindes en god og stærk bomuldstrend, som var langt billigere og lettere at arbejde med end hørtrenden.

Brystdug:

Lang vest med skøder og med samme stof i ryg og forstykker.

Taskelomme:

Betegnelsen for en lomme, som har en lommeklap med store knaphuller, hvor knapperne er syet fast neden under lommeklappen (pynt – kan ikke knappes).

Gilet:

Halvlang vest som er lige afskåret forneden. Den har ståkrave, revers, listelommer og ryg af lærred.

Snøreliv og bul:

Forskellen på de to betegnelser er, at snørelivet lukkes ved hjælp af indvendig eller udvendig snøring, mens bullen lukkes med nåle eller hægter og maller/trenser.